

**44 gnomy,
które mogą
Tobą wstrząsnąć**

WYDAWNICTWO
MILA HOSHI

Wybór i opracowanie: Jan Wawrzyńczyk

© Copyright by Jan Wawrzyńczyk, 2018

Projekt graficzny: Mila Hoshi

Wydanie I

Wydawnictwo Mila Hoshi

Warszawa 2018

Przedślowie

Słowo „prawda” musimy także odnieść do Jezusa, który powiedział o sobie: „Ja jestem prawdą”.

Ks. Tomasz Jaklewicz

Takie motto raczej na pewno zdenerwuje, albo nawet rozwścieczy część potencjalnych Czytelniczek / Czytelników niniejszej książeczki. Trudno, zaryzykuję¹.

Dar mowy, która nas odróżnia w radykalny sposób od pozostałych gatunków istot żywych, sprawia, że jesteśmy „producentami” zdań. Krótkie, długie, mądre, głupie – możemy je tworzyć i tworzyć, ile sił starczy. Spisane, zebrane w jedną księgę, po naszej śmierci

---

¹ Uważam się za człowieka bardzo nowoczesnego (nie ponowoczesnego!), więcej: obrzydliwie nowoczesnego. Zaskakujące użycie podkreślonego słówka objaśniam pod gnomą nr 39.

byłyby niezwykłym świadectwem naszego ziemskiego istnienia; na pewno nie znalazłoby się w wirtualnej bibliotece świata dwu jednakowych dzieł (dzieł dokumentalnych) tego rodzaju.

Nie każdy zadowala się własnym oceanem zdań, nie-
rzadko więc wyrusza na bliższe czy dalsze wyprawy po
oceanach innych „zdaniotwórców”, czyli czyta.

Całkowita kontrola pamięciowa nad zdaniami własnymi i cudzymi nie jest oczywiście możliwa. Na swój użytek opracowuję od pewnego czasu *Hiperstownik języka polskiego*², w którym gromadzę zdania-cytaty interesujące mnie, ważne dla mnie z takich czy innych względów; prócz tego mój prywatny notatnik zdaniowy, „zdanioniezbędnik”, zawiera nadzwyczaj obfitą informację bibliograficzną, dzięki której można dotrzeć do wielu rozmaitych, często zapomnianych, bezcennych źródeł zdań polskich.

Niżej przedstawiam mikroskopijny wybór zdań (w układzie alfabetycznym według ich pierwszej litery) na rozmaite tematy, po części niespodzianki. Warto je czy-

---

² Dokładniej o przygotowywanym wydaniu tego zbioru por. w: J. Warzyńczyk (wyb. i oprac.), *Tysiąc zdań polskich {1-500}*, Warszawa 2018, s. 273.

tać nie po kolei. Wybór jest absolutnie przypadkowy, z jednym wyjątkiem: w selekcji chodziło o taki zestaw, żeby nie był nudny w czytaniu. Indeks tematyczno-onomastyczny – rodzaj przewodnika po całości – spodoba się zapewne tym, którzy lubią dyscyplinę, porządek w informacji.

Indeks tematów i nazwisk

(Liczby odsyłają do odpowiednich gnom; zestawienie nie obejmuje nazwisk występujących w wykazie źródeł cytatów.)

aborcja 6	cenzor 43
aborcja eugeniczna 12	Czuba Krystyna 34
AK 7	czyn 15
Anodina Tatiana 38	delikatność 5
antyeuropejskość 8	demografia 37
antysemita 25	demokracja 41
antysemityzm 31, 44	dobro 23
bank 17	dziennikarstwo 34
Bawaria 14	edukacja seksualna 9
bezstresowe wychowanie	Europa 10, 14, 24
dzieci 6	Europa Zachodnia 11, 36
Bismarck Otto von 27	Facebook 33
Bogusławski Andrzej 15	facet 1
braterstwo 2	feminizm 4, 33

gender 33
germanofob 25
godność 32
Godek Kaja 12
Gowin Jarosław 39
Henningsen Patrick 28
Hitler Adolf 17, 24
homoseksualizm 39
islam 14, 37
islamizacja 8
Izrael 44
Kaczyński Jarosław 32,
41
kapitalizm 13
katastrofa smoleńska 32
komunizm 16
Koran 14, 31
kosmopolita 6
Krzemiński Ireneusz 39
ksenofob 6, 25
ksenofobia 8
Kucharczyk Grzegorz 13
kultura 10
LGBT 33
Lenin Włodzimierz 40
ludzkość 18
małżonek 5
małżonka 5
materializm 16
meczet 14
media 34
Michnik Adam 29
miłość 19
miły 3
mocarz 20
moderator 43
modernizm 6
naród 22
Niemcy 24, 25, 44
Niesiołowski Stefan 29
nihilizm 16
nowoczesność 11

obcy 3
obywatel świata 6
państwo 27
Piłsudski Józef 27
Plac Stalina 42
Platforma Obywatelska
30
Polska 30, 31, 32, 36, 44
prasa 1
przebaczenie 20
rasizm 8
relatywizm 16
religia 36
rodzina 3
Rosjanie 38
rutyna 5
seks 1
seksedukacja 9
Smoleńsk 12, 38
Stalin Józef 40, 42
Stany Zjednoczone 36
świat 28
Talmud 31
tradycjonalizm 6
tramwaj 21
Trybuna Ludu III RP 30
Tuwim Julian 13
UB 7
Unia Europejska 25, 26
uprzejmość 3
Warszawa 21, 42
Wielka Brytania 44
wolność 41
wrażliwość 35
Wyszyński Stefan, kard.
22
YouTube 43
zdarzenie 15
Żydzi 25, 40

1. Chciałam poznać fajnego faceta do fajnego seksu.

Rynek polskiej prasy jest szczególny, zwłaszcza na tle rynku prasowego sąsiadów Niemców (ale i Rosjan). Dokładniej sprawę ujmując – jest to rynek prasy polskojęzycznej. Stąd na nim m.in. niepolska kulturowo «Grazia» i podobne, liczne tytuły...

2. Chrześcijańskie braterstwo powinno być zakorzenione głęboko w naszej duszy, tak żeby żadna osoba nie była nam obojętna.

Braterstwo chrześcijańskie, nie w kontekście tragicznego w skutkach hasła „wolność, równość, braterstwo”³.

---

³ W związku z którym por. pracę wybitnego niemieckiego historyka Horsta Gebharda *Wolność, równość, morderstwo. Zbrodnie rewolucji francuskiej* (Kraków 2017).

3. Czy byłem miły dla obcych, przy jednoczesnym braku uprzejmości dla członków rodziny?

To się zdarza. Że nie byłem miły...

4. Czym zatem jest ten cały feminizm? Jest celowo ukrytym przed społeczeństwami szatańskim planem niszczenia ukształtowanych przez wieki schematów zachowań, ról społecznych, a na końcu destrukcji tradycyjnej rodziny. Nie można też zapominać o tym, że zapędzenie kobiet do roboty pod pretekstem równouprawnienia pozwoliło opodatkować połowę ludzkiej populacji, która do tej pory pilnowała ogniska domowego i zajmowała się wychowywaniem dzieci. W konsekwencji dzieci „wyzwolonych” kobiet trafiły pod kuratelę państwowych instytucji, które postanowiły je tak wytresować, aby zwróciły się przeciwko odwiecznym tradycjom, czyli tak naprawdę przeciwko własnym rodzicom.

Nic dodać, nic ująć.

5. Czy robiłem wszystko, co tylko jest możliwe, aby przezwyciężyć rutynę w obcowaniu z moją małżonką / moim małżonkiem? Czy dbam o małe szczegóły delikatności, żeby podtrzymać i powiększać moją miłość do niego / niej?

Rób, dbaj!

6. [...] czytasz określoną „Gazetę”, oglądasz określoną stację telewizyjną, masz pozytywny stosunek do tzw. aborcji, popierasz wszelkie ekologiczno-animalistyczne organizacje broniące praw ziemi, powietrza i zwierząt, wyszydzasz tradycyjną moralność, popierasz bezstresowe wychowanie dzieci, jesteś obywatelem świata, kosmopolitą, a nie jakimś zamkniętym ksenofobem, robisz zakupy w niedzielę, popierasz agresywne zachowania skrajnych feministek, uznajesz, że modernizm jest lepszy od tradycjonalizmu [...].

Czytaj zatem nie tylko tę [tom] „Gazetę”...

7. Dziś mamy starcie trzeciego pokolenia AK z trzecim pokoleniem UB.

Dziś.

8. Dziś Polaków obawiających się islamizacji kraju oskarża się o ksenofobię, rasizm i antyeuropejskość.

Dziś.

9. Edukacja seksualna, szczególnie zaś ta obowiązkowa i poddana standardyzacji, opiera się na błędnych założeniach. [...] im więcej edukacji seksualnej, tym więcej seksualnej aktywności i problemów z tym związanych. Wprowadzenie seksedukacji nierozzerwalnie wiąże się ze wzrostem liczby aborcji, chorób wenerycznych i problemów interpersonalnych. Dobra edukacja powoduje u młodzieży pragnienie wypróbowania tego, czego się nauczyli, lub uczenia się poprzez eksperyment. Paradoksalnie – obecne formy edukacji seksualnej są w tym zakresie dobrą edukacją (skłaniającą do nauki przez doświadczenie) – ze złymi skutkami.

10. Europa miota się dziś między dumą i pogardą wobec własnej kultury.

11. Europa Zachodnia od dawna podąża w kierunku prymatu jakości życia nad jego wartością i niewątpliwie będzie kontynuowała swój „marsz ku straceńczej nowoczesności”. Bez odpowiedzi pozostaje pytanie czy i kiedy do tego niechlubnego pochodu dołączy nasz kraj.

Nasz kraj każdego dnia, małymi krokami, już dołącza. W kioskach sprzedaje się, kolorową prasę, tygodniki i miesięczniki wydawane na luksusowym papierze, z wywiadami, których bohaterki i bohaterowie popularyzują, szerzą, co trzeba. Rubryki z ogłoszeniami drobnymi też służą nowoczesności, pociągająca lektura, dla badaczy «teorii zmiany społecznej»...

12. Jak można wrzucić się śmiercią prezydenta, walczyć o prawdę o Smoleńsku, organizować msze w intencji ofiar katastrofy, marsze i czuwania, a potem... popierać aborcję eugeniczną?

W źródle jako autorka tych słów figuruje odważna Kaja Godek.

13. Jedna z największych politycznych grand na świecie – owe „dwie” partie amerykańskie (republikanie i demokraci). Kapitalizmowi amerykańskiemu jest absolutnie wszystko jedno, która z nich zwycięży w wyborach, bo obie, jednakowo, siedzą w jego kieszeni.

To Tuwimowe zdanie z roku 1948 ma swój sens i w 2018. Sens aktualny – ku takiemu myśleniu skłania mnie lektura artykułu prof. Grzegorza Kucharczyka pt. «Betonowanie polskiej polityki. W dwupartyjnym układzie politycznym głos katolickiej opinii publicznej zostanie całkowicie zmarginalizowany»; artykuł ten uznaję za jeden z najgłębszych, najważniejszych tekstów politycznych ostatnich lat (opublikowany w „Naszym Dzienniku” 17 sierpnia br., s. 19).

14. Jeżeli w Europie bez przeszkód powstają setki meczetów i panuje całkowita swoboda nauczania Koranu – podobnymi prawami winni się cieszyć chrześcijanie w krajach islamu.

Chociaż niedawno polska prasa niepoprawna politycznie poinformowała, że w Bawarii budowie nowego meczetu miejscowa ludność powiedziała NIE!

15. Każde zdarzenie jest czymś w rodzaju „samostannego świata”. Bo też świat, a nawet wszechświat, dobrze jest [...] widzieć jako zdarzenie. A dokładniej: czyn.

– *wypowiedź najwybitniejszego spośród żyjących polskich lingwistów, filozofa języka, Andrzeja Bogusławskiego, profesora Uniwersytetu Warszawskiego.*

16. Komunizm w Europie Środkowo-Wschodniej należy już do przeszłości. Niech żyje wolność! Czy rzeczywiście? Dwadzieścia lat po upadku żelaznej kurtyny hydrze zła wyrosły nowe głowy – materializm, relatywizm, nihilizm.

Kto urwie łeb tej hydrze?

17. Kto wyposażył führera w kredyty finansowe? My chcemy znać nie tylko nazwę banku, ale chcemy poznać narodowość ich właścicieli.

Chcemy! My, zadłużeni w obcych bankach działających w Polsce.

18. Ludzkość – ślepiec z białą laską w ręce, dziś posługujący się odrzutowcami zamiast dolnych kończyn.

Tekst z 1979 roku, ale aktualny.

19. Miłość jest to zjawisko obejmujące wszystkie warstwy osoby ludzkiej, a polegające na tym, że ten, kto doznaje miłości, pragnie, by przedmiot jego miłości istniał, by być z nim razem, by zespolić się z nim cieleśnie i duchowo we wzajemności.

Ze źródła naukowego.

20. Najmniejszy doznaje miłosiernego przebaczenia, ale mocarzy czeka mocne dochodzenie.

Staroczesna zapowiedź...

21. Na początku okupacji warszawskie tramwaje wyglądały tak, jak w ostatnich latach przed wojną. Były pomalowane na kolor wiśniowy, z szarymi dachami i podwoziami. Niemieckie władze stolicy uważały jednak, że wobec szarości warszawskich ulic nie są to najlepsze barwy. W początku maja 1941 roku zapadła więc decyzja o przemalowaniu taboru. Górna część wagonów miała być kremowa (taki kolor miały tramwaje w Berlinie), co jak pisano w „Nowym Kurierze Warszawskim”, miało „nadać ulicom Warszawy inny, żywszy, weselszy wygląd”.

Ot, varsavianistyczna ciekawostka.

22. Naród, który nie wierzy w wielkość i nie chce ludzi wielkich, kończy się. Trzeba wierzyć w swą wielkość i jej pragnąć.

Prymasa Tysiąclecia, kardynała Stefana Wyszyńskiego.

23. Niech nikt nie szuka własnego dobra, lecz dobra bliźniego.

*Jedno z tych mało praktykowanych zaleceń Pisma św.–
nowoczesnej co do treści publikacji, bijącej wszelkie
rekordy pod względem wysokości nakładu.*

24. [...] Niemcom udało się zrealizować zamiary Hitlera i to oni rządzą dziś Europą.

TAK. UDAŁO.

25. Niemcy współdziałają z Żydami w oczernianiu i obniżaniu rangi Polski na arenie międzynarodowej, gdyż silna i niezależna gospodarczo Polska staje się dla tych dwóch nacji oraz Unii Europejskiej zagrożeniem ich interesów.

Stąd u tych nacji na końcu języka takie słowa o nas: antysemita, germanofob, ksenofob...

26. Oficjalnymi symbolami Unii Europejskiej są „Oda do radości” i niebieska flaga ze złotymi gwiazdkami. Problem jednak w tym, że coraz częściej symbolem UE są podwójne standardy i hipokryzja.

Gwiazdki z nieba...

27. Otto von Bismarck jest autorem słów: „Podstawą silnego państwa jest jego bezwzględny egoizm”. Szkoda, że w Polsce tą prostą prawdę rozumiał chyba tylko Józef Piłsudski.

Wciąż nie mamy Piłsudskiego na dzisiejsze czasy...

28. Pamiętaj: świat jest większy od tego, który może się zmieścić w twoim telewizorze lub smartfonie.

Radzi Patrick Henningsen, mądry pisarz, dziennikarz.

29. Pan ma wspaniałą, sprawny umysł, błyskotliwą inteligencję, którymi już nieraz zdumiewał Wysoką Izbę. Ale są też choroby duszy. Są ludzie, którzy, aby normalnie żyć, jeść, trawić muszą nienawidzić. Niech Pan zastanowi się nad tym.

To jest wypowiedź Adama Michnika o Stefanie Niesiołowskim.

30. Platforma składa obietnice zwykle przed wyborami, a potem o nich zapomina.

Cytat z gazety, którą nazwałem kiedyś „Trybuną Ludu III RP”.

31. Polska już dawno nie jest krajem wyznaniowym – a szkoda. Bo tak naprawdę wszystkie wyznania świata są uprzywilejowane, tylko nie chrześcijaństwo. Gdyby na tym koncercie podarto Koran, terroryści całego świata wiedzieliby, co robić. A gdyby zbezczeszczono Talmud, cały świat darłby szaty i przestrzegał przed polskim antysemityzmem.

Tylko nie chrześcijaństwo.

32. Polska musi odzyskać godność.

Słowa Jarosława Kaczyńskiego – z 10 VIII 2017 r. na obchodach 88. miesięcznicy katastrofy smoleńskiej. Nakaz wielkiego patrioty.

33. Po tym, jak Facebook za miliard dolarów wykupił Instagrama, obowiązują tu reguły gender – promocji sodomii czy idei braku tożsamości biologicznej. Takie postaci jak Leon Sheng, Janet Mock, Ryan Cassata Carmen Carrera [...] są ukazane jako godne podglądania (w żargonie: śledzenia), bo promują LGBT, feminizm oraz zmianę płci.

34. Powtarza się często, że dziennikarze są czwartą, a może nawet pierwszą władzą. Nie jest to władza demokratyczna, bo jej nie wybieramy. Dziennikarze nie mogą uzurpować sobie prawa do bycia władzą. Ich zadaniem jest informacja o rzeczywistości. Natomiast dysponenci środków przekazu poprzez media sterują władzą i demokracją. Siła mediów powoduje, że jedni mogą być obaleni, inni wynoszeni do władzy. W ten sposób również społeczeństwo rezygnuje z samodzielnej i krytycznej oceny rzeczywistości, nie wiedząc i nie rozumiejąc, że jest manipulowane.

To ujęcie Krystyny Czuby jest celne, wręcz podręcznikowe, z najlepszych podręczników, ale w aktualnych

podręcznikach dziennikarstwa używanych w polskich uczelniach państwowych – go nie znalazłem.

35. Przesadna wrażliwość człowieka na własnym punkcie sprawia, że jego życie jawi mu się jako nieznośny ciężar, a ponadto on sam staje się źródłem cierpienia dla osób, które są blisko niego. Taki człowiek agresywnie i w sposób uciążliwy dla innych uzala się nad samym sobą i ma pretensje do całego świata.

36. Religię zniszczono, zastępując ją różnymi rodzajami kultu, np. kultem zdrowia, sukcesu, seksu – czegokolwiek, byle nie Boga.

W tekście, z którego pochodzi cytat, jest mowa o Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej, ale proces ten nie omija już i Polski.

37. Sądząc po dynamice demograficznej, która zawsze jest wyrazem pewnej postawy duchowej, przyszłość na Starym Kontynencie należy do islamu.

Do islamu.

38. Smoleńsk pokazał, że Rosjanie nami gardzą i że nie muszą się z nami liczyć. To musiał zrozumieć każdy, kto słyszał głupie, bezczelne i poniżające nas kłamstwa Anodiny.

Od 10 kwietnia 2010 r.

39. Socjolog prof. Ireneusz Krzemiński niemalże cały wywiad, jakiego udzielił „Newsweekowi”, poświęca stosunkowi Kościoła katolickiego do związków jednopłciowych. „Przyjął jako swoje (min. Gowin – przyp. red.) najbardziej zachowawcze, obrzydliwie tradycjonalistyczne stanowisko Kościoła w sprawie homoseksualizmu. [...]”.

Skoro profesor Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Pracowni Teorii Zmiany Społecznej Instytutu Socjologii na Wydziale Filozofii i Socjologii tejże uczelni⁴ użył nieneutralnego stylistycznie przysłówka «obrzydliwie», w kontekście ukazany w powyższym cytacie, to cóż powiedziała by o mnie, wyrobniku polskiej cytografii? Może to, że jestem «obrzydliwie tradycjonalistyczny»... Jakoś szybko – zapewne nie bez wpływu naukowego autorytetu prof. Ireneusza Krzemińskiego – polubiłem przysłówek-raz «obrzydliwie». Niemniej nie odważę się napisać, że ów socjolog jest obrzydliwie nowoczesny czy raczej obrzydliwie ponowoczesny; powiedzieć to o sobie (że jestem obrzydliwie nowoczesny) mogę; w moim

---

⁴ Informacje te znalazłem w Internecie 18 VIII 2018 r. Dowiedziałem się też tam, na oficjalnej stronie Uniwersytetu Warszawskiego, że uczonego ów prowadzi badania własne pn. „Analiza treści Radia Maryja”.

języku «obrzydliwie» to intensivum pozytywne. Tak, uważam się za nowoczesnego człowieka.

40. Stalin oskarżał Żydów o spisek mający na celu jego fizyczne wyeliminowanie, natomiast społeczeństwo widziało w Żydach winnych krwawego terroru. W latach 1918-1920 w pogromach w ZSRR zginęło ponad 200 tysięcy Żydów, którzy nie mieli na ogół nic wspólnego z żydowskimi poplecznikami Lenina i Stalina. Nie przypominam sobie, żeby pogromy Żydów w ojczyźnie światowego proletariatu były obecnie przedmiotem jakiejś historycznej refleksji.

Niezapomniany Stalin! W Rosji wciąż do niego wzdychają miliony!

41. [...] strefę wolności może stworzyć wyłącznie państwo narodowe. Strefę wolności i demokracji. [...] nie może być państwa narodowego bez demokracji i odwrotnie.

Fundamentalna wypowiedź Jarosława Kaczyńskiego.

42. Trwają intensywne prace na budowie największego placu stolicy – Placu Stalina, który rozciągać się będzie wzdłuż Marszałkowskiej od Alei Jerozolimskich do Królewskiej.

Ciekawostka historyczna, znów dla varsavianistów.

43. W grudniu 2017 r. YouTube oficjalnie poinformował, że zatrudnił 10 tys. moderatorów (kiedyś takich ludzi nazywano cenzorami), aby wyszukiwali i usuwali filmy zawierające, według nich, nieprawdziwe przekazy. Ofiarami ingerencji cenzorskich stali się głównie użytkownicy dostarczający treści niezgodne z wizją rzeczywistości zaaprobowanej przez mainstream polityczno-medialny.

Trzeba i to wiedzieć (żeby przetrwać).

44. W naszym kraju dwa lata temu zanotowano 101 incydentów [antysemickich]. Z kolei w Niemczech – 1468, a w Wielkiej Brytanii – 1308. Liczby te pokazują, że antysemityzm nie jest w Polsce problemem, a szkopuł tkwi w tendencyjnym i manipulatorskim używaniu tego pojęcia. Niemal każdą polemikę lub krytykę Izraela czy środowisk żydowskich uznaje się za przejaw antysemityzmu i to wykrzywia obraz sytuacji.

Dobre sobie, prawda?

Źródła cytatów: 1. Grazia⁵ 2013, 13: 40; 2. J. Socías, J. O'Dogherty (oprac. i wyb.), Przewodnik modlitwy, Kraków : Wyd. AA, 2008: 621; 3. J. Socías, J. O'Dogherty (oprac. i wyb.), Przewodnik modlitwy, Kraków : Wyd. AA, 2008: 375; 4. M. Kokoszkiewicz, O feministkach i kaszalotach //PNiep 2018, 9: 16; 5. J. Socías, J. O'Dogherty (oprac. i wyb.), Przewodnik modlitwy, Kraków : Wyd. AA, 2008: 374; 6. NDzien 2006, 248: 15; 7. WarszG 2018, 19: 2; 8. NPol 2015, 38: 20; 9. PChrist 2010, 16: 14; 10. GNiedz 2018, 20: 32; 11. GPolC 2018, 121: 15; 12. WarszG 2018, 16: 48; 13. J. Tuwim, Z notatnika //Przekrój 1948, 190: 5; 14. Niedziela 2009, 4: 11; 15. Bogusławski A. 2004: 232; 16. „Biuletyn Pomoc Kościołowi w Potrzebie” (Warszawa) 2009, 6: 4; 17. OnaP 2018, 1: 173; 18. Szelburg-Zarembina E. 1979: 50; 19. Gołaszewska M. 1992: 167; 20. BibliaT 2003: 769 [Mdr 6, 6]; 21. iztm 2018, 8: 19; 22. GPolC 2018, 129: 2; 23. BibliaT 2003: 1324 [1 Kor 10,24]; 24. WarszG 2015, 38: 17; 25. OnaP 2018, 1: 196; 26. GPolC 2018, 30: 2; 27. GPolC 2013, 269: 9; 28. WarszG 2018, 26: 24; 29. Kozakiewicz M. 1991: 245; 30. GWyb 2012, 215: 3; 31. MRodz 2009, 4: 31; 32. GPolC 2017, 186: 1; 33. MRodz 2018, 7: 29; 34. K. Czuba, Dziennikarstwo, któremu mówimy – NIE! //NDzien 2007, 20: 11; 35. Niedziela 2017, 6: 47; 36.

---

⁵ Rozwiązanie skrótów bibliograficznych por. w Internecie na stronie www.nfjp.pl, a także w przygotowywanym wydaniu *Hiperstowniku języka polskiego* (tam ich najaktualniejszy zestaw).

NDzien 2015, 249: M8; 37. G. Kucharczyk, Dziedzictwo katedr //NDzien 2018, 131: M1; 38. WSiec 2014: 23: 46; 39. GNiedz 2013, 6: 37; 40. I. Brodacka-Falzmann, Powtórka z rozrywki //WarszG 2018, 19: 9; 41. Niedziela 2017, 6: 3; 42. Przekrój 1954, 465: 3; 43. WarszG 2018, 15: 25; 44. G. Broński, Antysemityzm w Polsce? Liczby demaskują manipulację //GPolC 2018, 121: 4.

Spis treści

Przedślowie	3
Indeks tematów i nazwisk	6
Gnomy (1-44)	9
Źródła cytatów	32

